

Cultuurgevoelige tandheelkunde

Het nieuw verschenen boek in de serie Quintessentials 'Culturally sensitive oral healthcare' is een verrassende, maar vooral waardevolle aanvulling op de bestaande tandheelkundige literatuur. In het voorwoord vermelden de auteurs, beiden werkzaam in Engeland, dat er in Londen ongeveer 300 talen worden gesproken en dat de moderne gezondheidszorg rekening wil en moet houden met de religieuze, culturele en etnische opvattingen van patiënten. Daarnaast wijzen de auteurs erop, dat er op dit moment per jaar in Engeland meer buitenlandse dan Engelse tandartsen bijkomen.

Het boek bestaat uit 3 delen met een verdere onderverdeling in hoofdstukken. In het eerste deel wordt onder andere aandacht besteed aan ziekten die vooral bij immigranten kunnen voorkomen. Daarnaast worden de diverse fasen beschreven die immigranten doormaken wanneer zij zich in een ander land vestigen en hoe dat hun aanspraken op medische zorg, inclusief tandheelkundige zorg, beïnvloedt. In het tweede deel wordt aan 20 religies aandacht besteed: wat daarvan de essentie is en wat daarbij de gezondheidsopvattingen zijn. Het derde deel richt zich op culturele groepen, zoals Afrikanen, Arabieren en Chinezen.

De tekst is bondig geformuleerd en wordt, waar nodig, ondersteund met fraaie afbeeldingen en schema's. Vooral voor collegae in de grotere steden is dit boek een bijzonder nuttige bron van informatie. Graag beveel ik het gebruik van het boek dan ook aan in de opleidingen voor tandartsen en mondhygiënist.

I. van der Waal, Amsterdam

C. Scully, N. Wilson

Quintessentials. Clinical practice 1. Culturally sensitive oral healthcare

London: Quintessence Publishing Co. Ltd., 2006
183 bl. £ 28.00. ISBN 1850971188

Handboek mondgezondheid

Dit handboek is in de eerste plaats geschreven voor werkers in de gezondheidszorg in lagelonenlanden en voor gezondheidswerkers bij achtergestelde bevolkingsgroepen. Het boek is bedoeld als ondersteuning van deze gezondheidswerkers bij het geven van basisondverzorging op plaatsen waar geen tandarts aanwezig is en waar de faciliteiten minimaal zijn (geen unit en stoel, geen compressor, geen röntgenapparatuur en soms ook geen elektriciteit).

De inhoud is gericht op verbetering van de mondgezondheid door preventie, pijnbehandeling en medicatie. Het handboek bevat hoofdstukken over anatomie en functie en ontwikkeling van het tandstelsel, etiologie, diagnose en

preventie van cariës en parodontale aandoeningen. Aan de orde komen ook periapicale abscessen, diagnose en behandeling, anesthesie en tandextractie en de mogelijke complicaties, evenals medicatie en sterilisatie van instrumenten en het vermijden van kruisbesmetting. Ook wordt aandacht besteed aan behandeling van dislocatie van de onderkaak en uitgeslagen voortanden. Het laatste hoofdstuk geeft informatie over het herkennen en zo mogelijk behandelen of doorverwijzen bij candida-infecties, afters, herpes, lichen planus, leukoplakie, Kaposi-sarcoom, ulceratieve gingivitis, pericoronitis, cellulitis, osteomyelitis, noma, mondkanker en schisis.

Goed geïllustreerd, met een compacte inhoud en prettig leesbaar verdient dit handboek een plek in de bagage van iedere (Nederlandse) tandarts die voor kortere of langere tijd naar een ontwikkelingsland vertrekt om daar samen met gezondheidswerkers die geen tandarts zijn, te werken aan de verbetering van de mondgezondheid van de plaatselijke bevolking. Door het handboek daar achter te laten wordt bijgedragen aan de vorming van bovengenoemde gezondheidswerkers.

W.H. van Palenstein Helderman, Utrecht

S. Rankin, M. Lennon

Oral health manual

London: Sunnymede Trust Teeth Relief, 2007
103 bl., geïll. £ 20.00.

Behandeling van obstructief slaapapneu en -hypopneusyndroom met intraorale apparaten

Op 14 maart 2007 verdedigde dr. A. Hoekema zijn dissertatie over de toepasbaarheid van intraorale apparaten bij het obstructieve slaapapneu-en hypopnoesyndroom (OSAHS). OSAHS is een steeds meer voorkomende afwijking waarbij de ademhaling, meestal tijdens het slapen, wordt belemmerd. Dit gaat gepaard met luidruchtig snurken en het regelmatig stoppen van de ademhaling gedurende langere tijd (hypneu en apneu). De ernst van de afwijking wordt aangegeven door de 'apneu-hypopneu index' (AHI), hetgeen het aantal ademhalingsonderbrekingen per uur aangeeft. De afwijking wordt dan ingedeeld in een milde vorm (5-15 apneus per uur, matig 15-30 apneus per uur en ernstig bij patiënten met meer dan 30 apneus per uur). Deze AHI wordt meestal vastgesteld door polysomnografisch onderzoek (slaapregistratie).

Hoekema geeft een fraai overzicht van de behandelmogelijkheden die zijn te onderscheiden in het toepassen van 'continuous positive airway pressure' (CPAP), waarbij door een masker op de neus met overdruk de ademobstructie wordt overwonnen, intraorale apparaten, waarbij de onderkaak geforceerd naar ventraal wordt gehouden en een aantal chirurgische ingrepen. Het onderzoek spitte zich vooral toe op de vergelijking tussen CPAP en het intraorale apparaat, waarbij in de milde en matige vorm van OSAHS, CPAP en het intraorale apparaat niet voor elkaar onder bleken te doen. In hoofdstuk 6 worden de goede resultaten beschreven bij 4 patiënten bij wie door middel van kaakosteotomieën de ademweg werd verruimd.

Het 's nachts dragen van een zuurstofmasker is niet voor iedereen eenvoudig en in dat geval blijkt een intraoraal apparaat vooral in de milde en matige OSAHS-groep een goed alternatief. De orthodontische werking die op de lange termijn door het intraorale apparaat optreedt blijkt een nadeel, evenals het feit dat het intraorale apparaat bij edentate patiënten niet toepasbaar is. Ook kan men zich bij chirurgische ingrepen afvragen of de goede resultaten die postoperatief worden bereikt op de lange termijn standhouden. Ondanks dat niet alle dilemma's over dit onderwerp worden opgelost, is dit onderzoek onmisbaar voor eenieder die zich met deze patiënten bezighoudt.

D.B. Tuinzing, Amsterdam

A. Hoekema

Oral-appliance therapy in obstructive sleep apnea-hypopnea syndrome

Groningen: Rijksuniversiteit Groningen, 2007

303 bl., Academisch proefschrift

Casuïstiek in de kindertandheelkunde

Dit casuïstiekboek is het eerste in een reeks en heeft de bedoeling de tandartsen van dienst te zijn bij de diagnostiek en de behandeling van niet alledaagse problemen in de tandheelkundige praktijk.

In dit boek worden 16 problemen in de kindertandheelkunde besproken, onder andere zuigfllescariës (3 maal!), erosie, amelogenesis imperfecta, ADHD-patiënten, hypodontie, 'root banking' (het doelgericht behouden van de tandwortels) en kaasmolaren. De casus zijn deels afkomstig uit de afstudeerpresentaties van kindertandartsen in opleiding. De

16 auteurs zijn momenteel bijna allen tandarts-pedodontoloog.

De bespreking van elke casus begint met een omschrijving van de afwijking, de probleemstelling en de diagnose. Dan volgt het behandelplan dat breed met argumenten is onderbouwd. Het leuke van casuïstiek is dat daarna het verslag volgt van de behandeling zoals die werkelijk heeft plaatsgevonden. Tot slot wordt in een

nabeschouwing de hele casus nog eens kritisch tegen het licht gehouden. Elke bespreking is met duidelijke klinische foto's geïllustreerd en waar nodig ook met goede röntgenfoto's. De beelden betreffen niet alleen de patiënt bij binnenkomst, maar soms ook tijdens en na de behandeling.

De opzet van dit boek, met elke bespreking volgens een duidelijke structuur, is erg helder. Daarbij valt op dat de besprekingen van de patiënten warmte en zorg uitstralen. Het is duidelijk dat hier keer op keer mensen aan het woord zijn die zich helemaal geven voor de kindertandheelkunde. De uitvoering van het boek doet erg luxe aan door het grote formaat, de harde omslag en het papier van goede kwaliteit.

Op een zeer toegankelijke manier krijgt de tandarts-algemeen practicus of -pedodontoloog (of die daarvoor in opleiding is) een beeld van een aantal bijzondere tandheelkundige problemen bij jongeren en de behandeling daarvan. Dankzij dit boek zullen tandartsen ook in staat zijn op een verantwoorde wijze zelf een aantal van dit soort behandelingen te doen.

A.M. van Luijk, Almere

W.E. van Amerongen, M. Lenter, L.A.M. Marks, J.S.J. Veerkamp (red.)

Casuïstiek in de kindertandheelkunde. Deel 1

Houten: Prelum Uitgevers, 2007

103 bl., geïll. € 59,50. ISBN 978 90 8562 0327